

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én másfél íven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 frttal fizethetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az Erdélyi Gazda

kiadó-hivatalához
czimzendők.

A hirdetési díjszabályzatról a kiadó hivatal ad felvilágosítást.

Szerkesztő bizottság: elnök **Szabó József**; Dr. **Berde Aron**, **Br. Jósika Sámuel**, **Szabó Sámuel**, **Vörös Sándor**; felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos**.

Tartalom: Felhívás phylloxera ügyben. — Fontos értesítés a kolozsvári állatkiállítás tárgyában. — A phylloxera Erdélyben (Dr. Szaniszló Albert és Herman Ottó szakvéleménye. Legújabb hírek.) — A k-monostori gazd. tanintézet zárünnepélye. S. — A szajoli aratógépverseny. — Egyleti mozgalmak: Vál. ülés jul. 9-éről. — Ertesítő. — Piaczi árak. — Hirdetés. —

Felhívás phylloxera ügyben.

Az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmánya folyó évi **augusztus hó 4-én** azaz vasárnap a phylloxerás szőlők tanulmányozására szakértő kalauzolás és magyarázás mellett **Medgyesre kirándulást rendez**, melyben résztvenni az érdekelteket ezennel ismételten tiszteletteljesen meghívja.

A fertőzött szőlők nagyobb része közel lévén, azok megtekintése **egy nap alatt** megejthető; alaposabb tanulmány természetesen több időt kíván. Célszerű, ha a kirándulók kézi nagyítóval (loupéval) látják el magokat, mely nélkül megbízható vizsgálatot meg-ejteni nem lehet.

Mindenki saját, esetleg megbízójának költségén vesz részt a kirándulásban.

Találkozási hely: **Medgyesen**, augusztus 4-én reggel 7 órakor a „Schütz“ (Lövész) szálloda kertjében.

Kelt az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmányának Kolozsvárt, 1889 július hó 22-én tartott üléséből.

Szabó József,
egyleti elnök.

Gamauf Vilmos,
egyleti titkár.

Fontos értesítés

a kolozsvári állatkiállítás tárgyában.

A nmlgu földmivelésügyi m. kir. minister Gróf Szapári Gyula ur 30102. sz. átiratában a kiállítás alkalmával ménlovak vásárlását engedélyezvén; majd 37575. szám alatt a tordai állami bikanevelő telep részére mintegy negyven darab növendék bika beszerzését rendelvén el: a már közzétett kiállítási napirend ezen kedvező kiegészítések felvételével most következőleg hangzik:

Az erdélyrészi VII-ik tenyészállatkiállítás napirendje.

Első nap: Péntek, augusztus 30-án reggel 7 órától délután 3 óráig a **biráló bizottság működése**, mialatt a kiállítás látogatása tiltva van.

Ménvásárlás az állam részére, mire nézve az érdekelt erdélyrészi lótenyésztők figyelmeztetnek, miszerint ezuttal az állam által csak oly ménlovak vásároltatnak meg, melyek a 3½ évet betöltötték, de 8 évnél nem öregebbek és a mennyiben a hiány csak a természetesebb anyagra vonatkozólag merült fel, az egyes példányok legalább is a 165 centiméternyi magasságot elérték.

Délután 3 órakor: a **kiállítás megnyitása**, a birálati eredmény kifüggesztése, **4—7 óráig zene**; **5—6 óráig fogatok jártatása**; belépti díj e napon 1 frt.

Második nap: Szombat, augusztus 31-én reggeli 9 órától kezdve lóvásár és lóárverés, délután **4—7 óráig zene**; **4—6 óráig az elővezethető állatok elővezetése**; **5—6 óráig fogatok jártatása**; belépti díj e napon 50 krajczár.

Ezen, valamint szükség szerint a következő napokon, mintegy negyven darab növendék bika vásárlása a tordai állami bikanevelő telep részére. —

Esti 5 órakor az állatkiállítási szakosztály részjegy-tulajdonosainak közgyűlése.

Harmadik nap: Vasárnap, szeptember 1-én déli 11 órakor 800 frt erejéig állatkiállítási **részjegyszelvények kisorsolása; délután 4—7 óráig zene; 4—6 óráig az elővezethető állatok elővezetése; 5—6 óráig fogatok jártatása;** belépti díj e napon 30 kr.

Negyedik nap: Hétfő, szeptember 2-án délután 3 órakor a **díjak ünnepélyes kiosztása, 4—7 óráig zene,** belépti díj e napon 50 kr.

Gyermekek és katonák (az őrmesterig bezárólag) a fent említett belépti díjnak felét fizetik.

Névre szóló állandó belépti jegy, mely mind a négy napon tulajdonosa által bárhányszori belépésre használható, darabonként két forintért váltható.

A kiállítás naponta délelőtt 8 órától esti 7 óráig a látogatók részére nyitva áll. —

Egyszersmint figyelmeztetjük a t. közönséget, hogy ezen kiállítás alatt folyik le a kolozsvári országos vásár és pedig augusztus 29-én lóvásár, 30 és 31-én baromvásár; szeptember 1-én kezdődik a terményvásár. —

A távolabbról jövő kiállítók és látogatók egyszersmint két szép nemzeti ünnepélyben is vehetnek részt, úgy mint szeptember 2-án, tehát kiállításunk utolsó napján, Kolozsvárt a Mátyás király szülőházának emléktáblájának leleplezésén; valamint más nap, szeptember 3-án, nyomban kiállításunk bezárása után Szamosujvárt az EMKE közgyűlésén. —

Midőn a kiállítási napirend ekként kiegészített szövegét a t. tenyésztők és nagy közönség szives figyelmébe ajánljuk, egyszersmint tudatjuk, hogy bejelentéseket augusztus hó 15-éig az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala Kolozsvárt fogad el, mely kívárra forduló postával küldi meg a szükséges bejelentési ivateket. —

A VII-ik erdélyrészi tenyészállatkiállítás rendező bizottságától Kolozsvárt, 1889. július hó 25-én.

Sigmond Dezső,
elnök.

Gamauf Vilmos,
jegyző.

A phylloxera Erdélyben.

Ma nincs fontosabb kérdés Erdélyben, mint a phylloxeráé! Meddig terjedt már el? mi lesz közel 43,000 hold szőlőnkkel? lehet-e kiirtani az átkos tetüt, vagy legalább korlátozni? és ha nem: mitévők legyünk? e kérdések lebegnek mindazok ajakán, kik a szó szoros értelmében életbevágó ügyet komolyan figyelemre méltatva, azon töprenkednek, miként mentsek meg ezek és ezek jóvedelmének sokszor egyetlen forrását!!!

... Az erdélyi gazdasági egylet is hivatászerű kötelességének érzetében azok közé tartozik, kik alapos választ keresnek a fenti kérdésekre s midőn egyfelől a medgyesi kirándulás által gyakorlatilag kívánja a vész fel-

ismerhetését előmozdítani; másfelől a további teendők megállapítására (mint a jelen számunkban közölt jegyzőkönyvből látható) az ország legkiválóbb szakértőinek javaslatait kérte ki Két helyről beérkezvén a vélemény, azt az alábbiakban egész terjedelmében már most adjuk, hogy a medgyesi kirándulóknak még előzetesen tájékozásul szolgáljon! Ha nem sok reményt kelt tudósaink eddigi nyilatkozata, ez csak annál komolyabb színben tünteti fel magát az ügyet. —

* * *

I.

Tekintetes Választmány!

Midőn a tekintetes választmánynak f. év július 9. üléséből kelt megtisztelő felhívására válaszolni szerencsém van: teszem ezt nyíltan, fentartás nélkül, világosan; épen ez utóbbi tekintetből, lehető röviden.

A tekintetes választmány, vélekedésem szerint, az iránt óhajt megállapodásra jutni, hogy az Erdélyben fellépett fillokszera-vésszel szemben mi a teendő egyáltalában és mi a teendője erre nézve az erdélyi gazdasági egyletnek. — Igy fogom fel a kérdést és ezen felfogás szerint adom elő vélekedésemet.

* * *

Irtás.

Mint azt előre is gondoltam s mint az, az általános erdélyi közvéleményből kivehető, a nagy közönség az irtást sürgeti; ettől remélvén többi, még nem inficiált vagy legalább nem inficiálnak tudott szőlőinek megmentését. Ezen, — hogy úgy mondjam — közvéleménnyel szemben azonban sajnálattal, de az ügy fontosságához mérten egyszersmint teljes határozottsággal kell kijelentenem, miszerint bármily óriás költség, bármily lelkiismeretes munka mellett is a Nagy-Küküllő melléki (Medgyes) fillokszera-infekciót nemcsak teljes sikerrel, de még félig-meddig megfelelő eredménnyel is, kiirtani teljes lehetetlenség.

A fillokszera irtásánál ugyanis rendkívüli nehézségek forognak fenn, a melyek folytán teljes kiirtás csak igen kivételes esetekben tétélezhető fel. Ily kivételes eset pl. ha az infekció teljesen zárt kertben fordul elő (láttuk és tettük Kolozsvárt); nyílt szőlőben pedig csakis azon egy eset volna ilyen kivételnek tekinthető, ha a fillokszerát a behozatal 1—2 évében fedeznénk fel (a midőn tehát a szárnyasok kifejlése, vagy a más módon való tovahurcolás még kizárható), oly körülmények között, a midőn biztosak vagyunk az iránt, hogy a környék több pontján egyáltalán elő nem fordulhat.

Mintha hallanám a közvélemény feleletét: irtsunk mégis a Nagy-Küküllő mentén, mert ha nem is lesz teljes a siker, a költségeknek megfelelő féleredménnyel is megelégszünk; megelégszünk azzal, ha ezen irtási processussal a baj gyors tovaterjedését néhány évvel hátrább toljuk! Ezen felfogást magam is hirdetem és hirdetem ma is, de ismét csak kivételes esetekben. Pl. egy község szőlőterülete jöve-

delmez évenként 10 ezer frtot; észreveszik, hogy a határ egy pontján, vagy pláne épen a végén, van egy 20—30 négyszög méternyi inficiált folt, a melynek összes kiirtási költségei kitesznek pl. ezer frtot. A szőlőterület szituációja a fillokszera-vésszel szemben különben kedvező. Én tudom, hogy azt a foltot nem lehet úgy kiirtani, hogy épen egyetlenegy fillokszera ne maradjon ott; mégis azt mondom: irtunk, mert ezen irtással nem mentjük ugyan meg a szőlőt örökre, de elérjük azt, hogy 2—3 s esetleg több évvel később fog a baj általános elterjedést nyerni s így esetleg megmentünk 2—3 évi szüretet, a mi megéri azt a kiadott ezer frtot.

Sokan lehetnek, a kik Erdély összes szőlőállományára nézve épen ezt remélik a Nagy-Küküllő mentén esetleg végzendő irtástól is! — Határozottan kijelenthetem, hogy ezen esetben biztosan csalódnai fognának.

A medgyesi, illetőleg n.-küküllőmenti infekció bizonyára van már vagy 8—10 éves, ma konstatálva van a baj Medgyesen mintegy 50 holdon; de ki tudná megmondani, hány pontja van még a medgyesi szőlőknek, a hol nincs ugyan konstatálva, de azért ott van? — Hiszen tudjuk, hogy a fillokszera-keresés sokszor olyanforma dolog, mintha az ember egy tűt keresne egy szekér szénában; tudjuk, hogy ha a fillokszera-keresés biztos volna, akkor nem is lepte volna el az országot olyan könnyen.

Medgyesen kívül a fillokszera jelen van: Buzdon, Szász-Ivánfalván (két külön helyen) és Muzsnán nagyobb terület. Ezeket saját szememmel láttam. De valjon Medgyes környékén csak ezen községekben van és e községeknek csak azon pontjain, a hol konstatáltatott? Ki merné ezt állítani az ottani topografiai és forgalmi viszonyok ismerete mellett! A ki ezt állítaná, holnap, holnapután; ha ez évben nem, hát a következőben bizonyosan megkapja rá a czáfoló feleletet. Szóval a medgyesi, illetőleg nagy küküllőmenti infekció kiterjedését, határait senki biztosan meg nem mondhatja, meg nem állapíthatja. És ha most neki állunk az ismert infekciós részletek óriás költséggel való irtásának, egy-két év alatt a most még lappangó infekciók észrevehető foltokká fejlődén, azt fogjuk tapasztalni, hogy az irtási költségek áldozatkép összehozásával és kiadásával nem tettünk egyebet, mint feneketlen hordóba öntöttük a vizet, a melyet megtöltenünk lehetetlenség.

Ismétlem tehát, hogy a nagy küküllőmenti infekciót kiirtani teljes lehetetlenség s épen ezért az erdélyi gazd. egyletnek, vagy az erdélyi szőlőbirtokosság összeségének azon czélból való fáradozása, hogy ezen nagy terjedelmű infekciónak elfojtása által Erdély szőlőállományának, mint egésznek javát előmozdítsa, — czélhoz nem vezetend.

Gyérítés.

Ezek után azon kérdés merül fel, mit tegyenek hát az egyes birtokosok, kik ma már a fillokszerával küzdenek, vagy a kik a közel jövőben azzal küzdeni lesznek kénytelenek?

Köztudomásu dolog, hogy jelen szőlőfajtáinkkal és a

jelen szőlőmiveletli módok mellett fillokszera fellépése esetén csak egy mód van a szőlők további fenntartására, t. i. az u. n. gyérítési eljárás. Természetesen ezen eljárás a szőlőmivelés költségeit tetemesen fokozza; épen ezért azt én csakis oly szőlőtulajdonosoknak ajánlhatom, a kik ez uton asztali fajokkal betiltetett táblákat, fajbortermő táblákat, vagy egyáltalában jó karban levő, jó miveletű, nagyobb terjedelmű, értékes szőlőket kívánnak fenntartani. Olyan szőlők, a minők hazánkban a nagy többséget képezik, a gyérítési eljárás költségeit meg nem bírják. Egyáltalában azon kérdés, hogy valamely birtokos gyérítsen-e vagy nem, tisztán üzleti kérdés, mely a körül forog, hogy a szóban forgó szőlő jövedelmez-e annyit, miszerint az a jövedelem, az eddig szokásos költségeken kívül, a gyérítés költségeit is fedezi vagy nem?

A mi magát a gyérítő eljárás módját, idejét, körülményeit s költségeinek nagyságát illeti: e tekintetben sok leírást olvashatunk (többek közt Dr. Horváth Géza 1887-ről szóló évi jelentésében). Minthogy azonban ezen eljárás módjai időnkint változnak s tökéletesednek, e tekintetben szükségesnek vélném, hogy az erdélyi gazd. egylet kérje fel Dr. Horváth Gézát — ki állásánál fogva, erkölcsileg és hivatalosan is köteles az ezen téren előforduló minden mozzanatot figyelemmel kísérni és evidenciában tartani; a kinek erre a kormány a kellő eszközöket, helyzetet megadta, — hogy ő adjon egy rövid leírást a gyérítési eljárásról, a melyből az azt alkalmazni szándékozó birtokos minden körülményre, a beszerzendő szénkéneg és eszközök árára s legjobb beszerzési forrásokra stb. nézve teljes tájékozást szerezhessen. Különben maga a gyérítés oly egyszerű eljárás, hogy azt egy ilyen leírás nyomán bármely intelligens ember végezheti s arra értelmesebb munkásait is könnyen beoktathatja.

Dezső-féle cultura.

Mellékesen reflektálok itt Dezső Miklós pécsi vándortanítónak egy értekezésére, a mely szerint ő egy új szőlőmiveletet ajánl.*) Ennek a szőlőmiveletnek az volna a lényege, hogy ugyanazon termési eredményt jóval kevesebb szőlőtő mellett érjük el s hogy a szőlőt lugásra míveljük. Mi köze ezen miveletli módnak a fillokszerához és különösen a gyérítéshez? Az, hogy ily mivelet mellett az esetleg megfillokszerásodó szőlőtábláknak gyérítés utján való fenntartása sokkal könnyebben és olcsóbban történhetnék. Valjon Dezső Miklós culturája beválik-e egyáltalán mint cultura, azt csak a teendő kísérlet mondaná meg biztosan; én bátor vagyok ajánlani, méltóztassék az egylet saját kertjében ezen culturával kísérletet tenni pl. 1/4 holdon.

Direct termő és indirect termő amerikai fajták.

Az eddig mondottakból kitűnik, hogy az erdélyi fillokszera-kalamitással szemben ez idő sze-

*) Új alaptételek a Phylloxera stb. Pécs 1888.

rint tehetetlenek vagyunk; a gyéritő eljárást csakis értékesebb, vagy intenzívebb miveletű szőlők fenntartására ajánlhatjuk; a Dezső-féle cultura pedig csak kísérlet tárgyát képezheti. E szerint honi szőlőink és szőlőfajtáink sorsa nagy általánosságban csak esélyekre s a szerencsére van bízva s így önkényt támad azon kérdés, nem fordulhatnánk-e az ellenállóknak hirdetett amerikai szőlőfajokhoz és fajtákhoz, a melyek részint mint direct termők, részint mint indirect termők (amerikai alanyra oltott honi fajták) ajánlhatnánk.

Az amerikai szőlőket ellenállóknak mondják; mert Amerikában nem pusztul el a szőlő a fillokszerától. Ezen ellenállás okát tudós buvárok a gyökerek erősebb szerkezetében, a gyökerek szöveti szerkezetének a miénktől eltérő voltában vélték megtalálni. Én ezen felfogással ellentétben évek óta hirdetem szóban és írásban, hogy legalább egyelőre azon véleményben élek, miszerint Amerikában a szőlő nem fajtájának specifikus jellegénél fogva él jól a fillokszerával, hanem azért, mert ott a fillokszera más életmódot követ. Ott a fillokszera inkább leveleken él (levél gubacsok), nálunk a gyökéren; s ha valami nem várt véletlen folytán a fillokszera nálunk megváltoztatná életmódját és leveleken élő életmódot venne föl, akkor a mi szőlőfajtáink is jól megélnének a fillokszerával, — lenne fillokszeránk, de nem lenne fillokszera-veszedelmünk. Azt hiszem, hogy nagy általánosságban és legtöbb esetben itt rejlik a különbség oka, nem pedig az amerikai szőlők u. n. ellentálló képességében — és csakugyan már egy nagy rakás tapasztalattal rendelkezünk, a mely azt mondja: a z ellentállóknak hirdetett amerikai fajták legnagyobb része nálunk nem ellenálló.

Ime tehát így állunk az amerikai szőlők ellentálló képességével, a mely ellentálló képességre pedig nem csak a direct termő, hanem az indirekt termő, alanyul használandó fajtáknál is szükségünk van. De van itt még más baj is. Ismeretes, hogy a direct termő amerikai fajták bora a mi ízlésünk szerint ihatatlan, — lehet, hogy idővel megszokjuk. Ismeretes, hogy az indirekt termőknél az oltás (akár fába, akár zöld oltás) igen körülményes és csak csekély perczentekben sikerülő mivelet, a mely a szőlőtermelést igen megdrágítaná, elannyira, hogy ma még nem lehet remélnünk ezen mivelet nagy arányokban való alkalmazását, csakis kis térre vonatkozólag s kerti mivelnél lehet arról beszélni.

Mindezen nehézségeknél fogva az amerikai szőlők ügyét (akár direct, akár indirekt termelők) nem látom annyira megérettnek, hogy azokhoz hazai szőlőszetünk a gyakorlat igényeinek kielégítése céljából ma már fordulhatna.

Ellenben a jövő bizonytalan esélyeire való tekintetből határozottan kívánatosnak tartom, hogy az erdélyi gazd. egyesület úgy a direct termő, mint az indirekt termő amerikai fajtákkal tüzetes és részletes kísérleteket tegyen s azokat minden irányban kipróbálja.

Az amerikai szőlők kipróbálása minden irányban történhetnék Kolozsvárt, csak az ellentálló képesség kipróbálása az, a mely természetesen fillokszerás területet igényel. Megemlítem továbbá, hogy amerikai telepeket leginkább vesszőből (nem magból) szokták megindítani, e vesszőket pedig (mivelhogy azokkal a fillokszera is elhozható) ismét csak fillokszerás helyen lehet elültetni; e szerint Kolozsvárt csak magról indított telepet lehetne felállítani. Ehez képest én bátor vagyok ajánlatba hozni: méltóztassék egy kísérleti telepet berendeztetni Kolozsvárt, s méltóztassék a két Küküllő-megyét arra serkenteni és abban támogatni, hogy ők is rendezzenek be egy kísérleti telepet Medgyesen. — Mindkét telep állana direct termő fajtákból, pl. $\frac{1}{4}$ holdon; indirekt termő fajtákból pl. $\frac{1}{2}$ holdon. A medgyesi telep vesszőkkel kezdve, a kolozsvári magvetés útján kezdve; ezenkívül a kolozsvári telep állana még $\frac{1}{4}$ hold, a Dezső által ajánlott cultura szerint berendezett honi fajtájú szőlőkkel. A kísérlet alá veendő amerikai fajták megállapítására, valamint a szükséges vesszők és mag beszerzésére, leghelyesebben az országos fillokszera állomás volna felkérendő.

Két kísérleti telep amerikai fajtákkal,
a 7. pont szerint honiakkal is.

E két kísérleti telep célja lenne:

1. Kipróbálni a még ma is ellenállóknak hirdetett nekünk alkalmasnak látszó direct és indirekt termő amerikai fajták ellentálló képességét (Medgyesen).

2. Kipróbálni a direct termő fajták Erdélyben termett borának minőségét.

3. Kipróbálni az indirekt termő fajták előállítására szükséges oltási módokat.

4. Kipróbálni az indirekt termő fajtákat a termés mennyiségére, a miveleti költségek nagyságára, valamint az ezen mivelési mód különböző nehézségeire nézve.

5. Célja továbbá ezen telepeknek, hogy idővel, a netalán ideforduló birtokosoknak, némi kisebb mennyiséggel úgy direct termő vesszőkből, mint indirekt termő oltványokból, esetleg szolgálhassanak.

6. Célja továbbá ezen telepeknek, az erdélyi szőlőbirtokosok számára mintegy tapasztalati iskola gyanánt szolgálni, — esetleg a szőlőmivelés ügyében előhaladást, új eljárási módokat létesíteni.

7. A Dezső-féle cultura szerint honi fajtáinkból berendezett részletnek (Kolozsvárt) egyedüli célja, ezen kulturának, mint kulturának, kipróbálása.

* * *

Elmondtam tehát, mit tehet és mit nem tehet az erdélyi gazd. egyesület, az én vélekedésem szerint, a nyakunkra nőtt fillokszera-vésszel szemben. Sajnos, hogy pozitívabb javaslattal nem állhatok elő, mert hiszen az általam elsorolt teendők nagyobbára és tulajdonképen csak egy előkészítő utat jelölnek meg, a mely talán elvezethet azon óhaj-

tott utakra, a melyeket ma még direkte föl találni nem tudunk. De miért ámitanám önmagammat s miért törekedném ámitani a tekintetes választmányt, a kinél az ámitás lehetőségét intelligentiájának mértéke különben is kizárja.

Nekem egyébként erős hitem: hogy az erdélyi szőlők nem fognak oly gyorsan pusztulni, mint az más országokban történt; erős hitem, hogy e pusztulás közben, a lelkiismeretes kísérletezés, vagy a fillokszera-vész ügyében esetleg fellépendő váratlan fordulatok, meg fogják jelölni számunkra azon tényezőket, a melyek hivatva lesznek bennünket a jelen kalamitás tanácstalan s ma még reménytelennek látszó helyzetéből kivezetni.

E reményben zárva soraimat, vagyok a tekintetes választmánynak

Kolozsvárt, 1889. július 20.

kész szolgálja

Dr. Szaniszló Albert.

II.

Mélyen tisztelt Választmány!

Tisztelettel megköszönve azt a kitüntetést, a melyet abban kell találnom, hogy a tisztelt Választmány 1889. július 9 én kelt 853-ik számú átiratában, az erdélyi részekben föllépett fillokszera ügyében az én véleményemre is némi súlyt fektetni méltóztatik, e kitüntetést avval fogom viszonzni, hogy legjobb tudomásom szerint és teljes őszinteséggel elmondom azt, a miért felelősséget is vállalhatok; aanyiban mindenesetre, a mennyiben ily esetben az ember tudományos reputációja is szóban forog.

Általános megjegyzések.

Sohasem osztottam azoknak véleményét, a kik Erdély immunitásáról ábrándoztak. Evvel az ábrándozással csak nagyra nevelték az optimizmust, a mely mindenestre elaltatta az éberséget és bizonyos mértékben felületessé tette még azt a vizsgálatot is, a melyet szakemberek végeztek.

Az eddigi tudományos tétel, melyet a tapasztalat teljesen igazolt, azt mondja, hogy csupán és egyedül az a futóhomok, a mely legfeljebb 25% kötőrészt tartalmaz, immunus; minden más talajnemben a fillokszera tenyészik.

Már ennél fogva is föl kellett tenni, hogy Erdély nem lehet immunus és ha a fillokszera aránylag későbbben fogna jelentkezni, ezt csak topografiai viszonyoknak lesz felróható, a mennyiben t. i. Erdélyt egy, a szőlőtermelésre alkalmatlan határhegység veszi körül, mely a forgalom minden nemét korlátozza.

Egyéb tekintetben én nem tudok egyetlenegy tény, vagy viszonyt, a melyre a legmélyebb tudás is Erdély immunitását alapíthatná.

A szőlőtermesztésre alkalmas helyiségek tekintetében, a magyar és erdélyi részek között lényeges különbség ninesen; az orografiai, geotektonikai, klimaticus viszonyok legalább is kongruensek, mi leginkább abban is ki van jelezve, hogy a főbb szőlőfajok is megegyezők.

A mi pedig különös figyelmet érdemel, ez az, hogy ugyanazon ok, mely a magyar részekben a szőlőterületet számtalan ponton inficziálta, az erdélyi részekben is közrehatott s ennél fogva itt is a sok ponton való infekciót föl kell tennünk.

Ez a nevezetes ok egyszerűen az, hogy volt egy idő, a mikor nagy tekintélynek örvendező s gazdasági téren vezérszerepet játszó férfiak valóságos propagandát indítottak a mellett, hogy a szőlősgazda ne borra, hanem csemege szőlőre fektesse a súlyt, mert így érveltek — a bor hordót, pinczét, kezelést, tehát befektetést kíván, holott a csemege szőlő, a töről leszedve, rögtön értékesíthető.

Ekkor fejlődtek ki a „gyűjteményes szőlők“ s én igen jól emlékszem, hogy azokon az erdélyi gazdasági kiállításokon, a melyeket megszemlélni, vagy a melyeken közreműködni alkalmam volt, azok a gyűjtemények, a melyek 100—200 fajból állottak, mindig díjakban részesültek.

A rátartósabb, szenvedélyesebb szőlősgazdák egész hajszát rendeztek új meg új fajokra s a felhajszolt faj éppen úgy behozhatta Erdélybe is azt a bajt, melyet hasonló mozgalom más területekre átültetett.

Mindezeknél fogva osztom a tisztelt Választmány a nézetét, „hogy a szőlőtetű gondos kutatás után más vidéken is megtalálható lesz“ s az utóbb kifejtett oknál fogva föl hívnám figyelmét azokra a szőlőkre — illetőleg az azokhoz tartozó területekre is — a melyek az u. n. gyűjteményesek közé tartoznak.

A mi már most a fölveendő küzdelem mikéntjét illeti, engedje meg a tisztelt Választmány, hogy előbb ügyet vehessek az átiratnak következő szavaira is: „Ugy de a gyakran homlokegyenest szembeálló nézetek között a laikus ügyefogyottan áll, mert nem tudja, hogy a sok üdvezítő tan közül vajjon melyiket fogadja el?“

Meg kell jegyeznem, hogy itt, magyar földön, igazi biologus és olyan kimikus, a ki a biológiát is számbavette, soha „üdvezítő tanokat“ nem hirdetett, soha „egymással homlokegyenest szembeálló nézetet“ nem vallott; nem is vallhatott, mert a kérdés szigoruan inductiv eljárást követelt s ez szabályozta az igazi szakemberek nyilatkozatait, illetőleg indítványait is.

Ezek inductiv alapon mondták ki azt, hogy a szénekénegező irtás nem vezet célhoz; hogy azok a dohánylé, kátrány, kender, vörös kukorica-féle panaceák tulajdonképpen képtelenségek stb. Hogy nem hallgattattak meg, az nem az ő bűnök.

Közvetlen tapasztalásom alapján őszintén kimondom, hogy az „üdvezítő tanok“ és a „homlokegyenest szembeálló vélemények“ kizárólag laikusoktól eredtek s erednek még ma is, fájdalom olyanoktól, a kiken nem vehet erőt az ügye-

fogyottság, mert eljárásuk „hivatalos.“ -- E kitérés után wátor leszek a következő véleményt a tisztelt Választmány figyelmébe ajánlani.

Præventív védekezés.

1-ször. A vizsgálat a gyűjteményes szőlők kiváló tekintetbevétele mellett élesbitendő, hogy az inficiált pontok forgalom tekintetében szigorúan kizárhatók legyenek.

2-szor. Azok a területek, a melyeket ismételt, beható vizsgálat épeknek bizonyítja a melyek más szőlőterületekhez való viszonyuk szerint ca zist alkotnak, a forgalomból kizárassanak, mert csak így nyerhetnek időt. A tétel t. i. az: minél tökéletesebben zárja el a birtokos, vagy birtokosság szőlőterületét mindennemű forgalomból, annál későbbben kapja meg a fillokszerát.

3 szor. A tisztán u. n. parasztszőlők, ha régi ültetésiek s nem esnek gyűjteményes szőlők közelébe, forgalom tekintetében gondosan megvédendők.

Ezekkel szemben rendszeren a kereskedelmi érdeket, mely csemegeszőlő- és vessző-eladás képében van leginkább kifejezve, hozzák fel s ezen törik meg legtöbbször a nemzetgazdasági érdek; de nekem legtöbbször úgy rémlett, hogy az emberek nagyon hajlandók a mai garas miatt a holnapi forintot föláldozni. A döntés természetesen a speciális viszonyok alapos ismeretétől függ s ebben a tisztelt Választmány a legkompetensebb bíró.

Conserváló eljárás.

1-ször. Sikeres mód a vízzel való rendszeres elárasztás, mely a fillokszerát meggyéríti és trágyázó befolyást gyakorol. Ez az erdélyi részekben — gondolom — nem alkalmazható.

2-szor. A „gyérítési eljárás“, mely abban áll, hogy minden tőke mellé annyi szénkéneg fecskendeztetik, a mennyi a fillokszerát meggyéríti, a nélkül, hogy a tőkének lényegesen árthatna; az erősebb trágyázás itt föltétel.

Ez az eljárás természetesen csak olyan szőlők számára javasolható, a melyek a művelési költség felemelését, mely holdanként 40 — 47 forintra rug, megbírják.

A conserváló eljárásnak mind a két módja már természeténél fogva olyan, hogy a legszélesebb alapon alkalmazva is, a mostani szőlő-állománynak csak kis töredékét mentheti meg, a birtokosság részint nem alkalmazhatja (elárasztás), részint nem bírja alkalmazni (gyérítés) s ennél fogva számot kell vetni a regeneratív eljárással.

Regeneratív eljárás.

Kétségbevonhatatlan tény, hogy akadnak Amerikában szőlőnövények, a melyek a fillokszera támadásainak ellentállanak; sőt daczára annak, hogy a fillokszora rajtuk van, rendkívül erőteljesen, buján tenyésznek.

Ezek közül csak kevés fajnak olyan a termése, hogy a belőle szűrt bor némileg megfelel az európai izlésnek; a legtöbb faj oly folyadékot szolgáltat, mely az európai izlés

szerint fanyar, büdös, szóval élvezhetetlen folyadék; részegítő hatása azonban nagy.

Ennél még sokkal lényegesebb baj az, hogy ma még nem tudhatjuk, vajjon ezek a szőlőfajok, rendszeres művelés alá fogva, nem veszítik-e el ellentálló természetüket?

Az aránylag még csak rövid idő óta szerzett tapasztalás azt bizonyítja, hogy:

a) sok ellentállónak híresztelt amerikai faj, itt, Európában, nem állott ellent;

b) az ellentállók legtöbbje válogatós a fekvésben és a talajban;

c) vannak fajok, a melyek nem kényesek s eddig művelés mellett is ellentállónak bizonyultak; de ezekre nézve jóslgatni, vagy azokra „üdvéztítő tanokat“ alapítani nem szabad, mert ez tapasztalati ügy.

A francziák élelmessége az amerikai ellentálló fajokat nagyban felkarolta, terjesztésükre vetette magát oly módon is, hogy sem gerezdre, sem borra nem törekedve, a vesszők elárasztásából veszi be nagy jövedelmét; százával hirdeti ellentállónak az olyan fajokat is, a melyek nem azok; szóval a speculáció e részével kiaknázza a szőlőbirtokosság tájékozatlanságát és jóhiszeműségét.

Itt a legnagyobb óvatosság indokolva van s ezt nagyon ajánlom.

A teljesség kedvéért ide teszem, hogy nálunk is akad már egy-egy „honi franczia.“

Az amerikai fajoknak ellentálló tulajdonsága fölszínre hozta azt az eszmét, hogy amerikai alanyokba, még pedig közel a földhöz, tehát nyakba, európai nemes vesszők oltassanak be.

Ismét különösen a francziák voltak azok, a kik az oltás e módját szerfölött ajánlották s az u. n. „oltó-gépeknek“ megszámlálhatatlan alakját és sokaságát hozták forgalomba; noha mindenki előtt, a ki az oltást biológiai szempontból látolta, két dolog tisztán állott, u. m.

a) hogy minden gép haszontalan, mert a vessző vastagsága különböző; és azért, mert a vágó késeket kellő éiben megtartani nem lehet, még nagy idővesztés árán se; legfőképen pedig azért, mert a gépek inkább fészítettek, mint vágtak;

b) hogy a szőlő fájának lazakötésü volta az abszolút szilárdságu forradást kizárja s így az elfenésedés (necrosis) ki nem kerülhet; mind a két körülménynél fogva az oltvány tartós nem lehet;

c) a harmadik dolog önkényt következett s nem más, mint az, hogy az amerikai alany az európai nemes vesszőtől vegetatív különbözik; az európai vessző egyazon idő alatt az amerikainál sokkal vastagabbra növekszik s ilyen módon az elfenésedés az u. n. elrugással is szövetkezik.

A mi intéző köreink ezeket az igazságokat csak drágán szerezték meg s részben még ma is tagadják; okát

nem kutatom. Tény az, hogy a nyakbaoltás propagálása tetemesen engedett s helyébe lépett a „zöldoltás“ „üdvezítő tana.“

A „zöldoltás“ abban áll, hogy az amerikai hajtásra, mikor még zöldjében van, a szintén még zöldjében lévő európai nemes vessző reáoltassék; a copulatio szemet-szembe történik. Ezt a miveletet rendszeres oltókéssel, mely folytonosan ében tartható, igazán metszve és gyorsan lehet végrehozni.

Az okoskodás az volt, hogy a zöldbe oltott amerikai vesszőt, mikor megért, le lehet bujtatni stb. stb.

A t. Választmány mindenesetre tudja, hogy a zöldoltásnak nagy propaganda csináltatott; noha a biológusok előtt nem volt kétséges, hogy tulajdon azoknál az okoknál fogva, a melyeknél fogva a nyakbeoltás nem vált be, a zöldoltás sem állhatott meg, mert az elfenésedés és elrugás okai itt is megmaradnak.

Mindezeket azért hozom fel, mert láttam és látom, hogy a biológusok véleménye ellenére foganatosított irtási eljárás, valamint más, teljesen irracionális eljárások ajánlata és foganatosítása az államnak és külön a birtokosságának roppant pénzébe került, a vége pedig az, hogy a tisztelt Választmány szavai szerint: „a laikus ügyefogyottan áll“ a sok üdvezítő tan közepette; hozzátehetem részemről, hogy károsodva, bizodalomban megrendülve is.

Javaslatok.

A megelőzőkből következnek pozitív javaslataim. Ajánlom azt, a mit „Praeventiv eljárások; vagy védekezés“ czime alatt fölállítottam; továbbá a „Conserváló eljárásból“ annyit, a mennyi foganatosítható.

A „Regeneratív eljárás“-ra nézve kiváló figyelmébe ajánlom a tisztelt Választmánynak azokat a hivatalos jelentéseket, a melyeket Dr. Horváth Géza, az országos fillokszera állomás főnöke, különösen a farkasdi kísérleti telepről kiadott, a melyeknek reális voltáról én teljesen meggyőződtem. Az amerikai szőlőfajokról, a mennyiben hazánk földjén való tenyésztésükről van szó, többet mondani nem lehet; sőt nem is szabad. Azt pedig sohasem szabad felednünk, hogy egyedül a tapasztalás fogja kimutatni, vajjon a ma ellentálló amerikai fajok, meg tartják-e nálunk — s a mivélés alá fogva is — ellentálló természetüket?

Az amerikai fajok tenyésztésénél természetesen legelső sorban a „direct termőkre“ kell a legfőbb súlyt fektetni, t. i. azokra, a melyek a mi izlésünknek megfelelő, ha mindjárt csak tűrhető bort is adnak. Nem lesz itt örökké az a csökönység, mely ezer meg ezer esetben üdvözli ugyan a vegytan óriási, áldást árasztó vívmányait, csak a bornál nem fogadja el, követelvén, hogy a „jó esztendő“ nektárját, de a „rossz esztendő“ karcosát is egyforma kedvvel s egyforma áron igyuk meg.

A bor nemzetgazdasági jelentősége nem a ritka „jó esztendők“ kivételes termésében, hanem abban a közönséges minőségűben gyökerezik, a melyet nap nap után milliók mint életszükséget fogyasztanak. Ennek belátása biztosította

a francziáknak az uralkodást a világ boros piacznán, hol még az országot ért fillokszera-csapás sem ártott meg nekik.

Másodsorban súlyt kell fektetni azokra az ellentálló amerikai fajokra, a melyeknek bora nem tulságosan fanyar és ízes, mert ezek a nép azon részének, a mely most is az utszéli korcsmák, bornak csufolt, mérges folyadékára van utalva, meg fognak felelni.

Ezek mellett tekintetbe jönnének azok a fajok, a melyek tűrhető, részben jó asztali csemegét szolgáltatnak.

Természetes, hogy tekintettel arra a „nyílt kérdésre“, vajjon a mivélés alá fogott amerikai szőlőfajok megtartják-e ellentálló természetüket? óvakodni kell a tulságoktól.

Szükséges lesz, hogy minden határozott karakterű szőlőszeti területen egyszerű kísérleti, illetőleg tenyésztési állomások rendeztessenek be, a hol a kiszemelt fajok kipróbáltassanak; azok pedig, a melyek beválnak, forgalomba hozassanak.

Itt folyhatnának némi oltási kísérletek is, abban az egyetlen irányban, hogy a természettől vékony vesszőjű amerikai aljakra a mi, szintén vékony vesszőjű fajaink reáoltassanak, mert ha az oltvány csak 10—15 évig kitaratana, egyes, mivségesebb szőlősgazdák haszonnal foganatosíthatnák. Ám ez is problematikus.

Mindezeket jökor kellene kezdeni, mert tapasztalati eljárásról lévén szó, az idő igen nagy becsű bir.

Még egy dologra nézve kívánok nyilatkozni. Sokszor hangzik föl az a kérdés, hogy hát az a fillokszera, mely idegen világrészből hurczoltatott be, nem pusztul-e ki éppen idegen léte miatt, vajjon nem fog-e degenerálni?

Itt természetesen a gyöngé valószínűségeknél tovább nem mehetünk.

A degeneráció lehetősége ellen az a körülmény szól, hogy e tetű fajrokónai nálunk is élnek, más növényeken ugyan, de azonos életmódot folytatnak; de erre azért sem lehet építeni, mert az állatokról és növényekről szóló tudomány számos esetet sorol fel, még pedig kétségbevonhatatlanul, hogy növény és különösen alsóbbrendű állat, egy világrészből a másikba vitetett s teljesen be is telepedett.

A hernyókra, sáskajárásra, colorado-bogárra való hivatkozás merőben helytelen, mert ezek, a felszínen élve, minden időjárásbeli változásnak alá vannak vetve; egy ólmos eső, egy késői fagy korlátozhatja; holott a fillokszera ez alól ki van véve, mert életmódja szerint a föld alatt tartózkodik s fagyok idején oly mélységre veti magát, a hol az időnek nemcsak évszaki, de egyáltalában minden változásai ellen biztosítva van. — — —

Ha véleményem nem is találkoznék a tisztelt Választmánnyal, azt azonban reményiem, hogy azt a legjobb indulatból eredőnek tekinteni méltóztatik.

Kelt Budapesten, 1889. július hó 19-én.

A tisztelt Választmánynak

kész hive
Herman Ottó.

* * *

Lapunk zártakor legilletékesebb forrásból a phylloxera ügyben a következő híreket vesszük:

Gróf Bethlen Gábor főispánt a földmivvelésügyi minister az erdélyrészi megyék phylloxera kormánybiztosává nevezte ki és ezen minőségében a medgyesi kiránduláson is meg fog jelenni. Ott lesznek továbbá hivatalból kiküldve: Dr. Szaniszló Albert, gazd. tanintézet tanár; Mórággy István, vinczellérképezdei igazgató, Fekete Pál, szőlészeti vándortanító; Máriássy és Wény phylloxerafelügyelők. Ezen uraknak feladatuk lesz az összes erdélyrészi szőlőket haladéktalanul megvizsgálni, mely célból a gróf-kormánybiztos Medgyesen fogja a nevezett szakértők között a területet felosztani. —

Örömmel és köszönettel vesszük Gróf Szapáry Gyula minister ur ő nmlgának ezen gyors és erélyes intézkedéseit, melyekkel egyletünk kéréseit (lásd a más helyen közlött választmányi jegyzőkönyv 166-ik pontját) teljesíteni kegyes volt. —

* * *

Dr. Horváth Géza, kit egyletünk a phylloxera ügyben szakvéleményre kért fel, szintén ott lesz augusztus 4-én Medgyesen és nézeteit élő szóval fogja tolmácsolni. A kitűnő tudósnak ezen előadása rendkívül nagy és fontos érdeket kölcsönöz a medgyesi kirándulásnak és minden résztvevő annál nagyobb hálával fogadhatja a doctor ur szives készségét, mert így a felvilágosító eszmecserére is a mód és alkalom megadva van. —

*

Végre még egy szomorú hírt! Hunyadmegye alispánjának a földmivvelésügyi ministeriumhoz intézett hivatalos jelentése szerint a phylloxera Romosz községben (Szászváros mellett) konstatálva lett! Attól tartunk, hogy a vizsgálatok megejtése után még több helyről leszünk kénytelenek ily gyászjelentéseket közölni! —

A kolozsmonostori gazdasági tanintézet zárünnepélye

Julius 25-én d. e. 11 órakor tartott meg. Egészen keblü ünnepély volt; az erdélyi gazdasági egyletnek egy küldötten kívül csak a tanári kar tagjai és a tanuló ifjuság voltak jelen. Vörös Sándor igazgató zárbeszédéből közlünk néhány közérdekü adatot.

Tanuló volt összesen 81 (78 rendes, 3 vendég), ebből 43 ujonnan belépő; végzett 24. — Előmenetelre nézve kitűnő 10%, jeles 25%, jó 45%, kielégítő 20%. Komor benyomást tett, midőn elhangzott az igazgató ajkáról, hogy magaviseletre nézve 51% nyert „a törvényekkel kevésbé megegyező” osztályzatot; ennek nyomasztó hatása az egész igazgatói előadáson megérezett. Ezt a rovatot egészíti ki azon adat is, hogy tandijelengedésben részesült első félúvre 13, — 2-ik félúvre csak 4 tanuló; elutasított rossz magaviseletért 4, önként eltávoztott 2. —

Igen czélszerűnek mutatkozott, most már harmadizben: a gépkezelő tanfolyam, mely márczius végén kezdve 3 hónapra terjedt, 2-od és 3-ad éves növendékek számára; részt vettek 20-an; előadó volt Binder Lajos. — Most a gőzgépek korában, nagy fontossággal bír, ha ily uton is szaporodnak a gépekhez értő hazánkfiak.

A tanintézet állatállománya 34 ökör és 4 ló. Pinzgauitehenésze 57 darab, melynek tejelési átlaga darabonként 5.6 liter tej, litere 6½ krral értékesítve. Juh van 540 darab, melynek országos híri jó sajtját, a nagy verseny mellett is kilónként 80 krral értékesítették. — Disznó, fejér mangalicza faj 175 darab; süldő összel árverezve igen jó áron, párjával 45 frton keltek el.

A gazdaság évenként 14—15 ezer métermázsa trágyát fordít a földek javítására; az idén egy vagon műtrágyát is kaptak ajándékban Temesvárról. — Gőzcséplő gépe rész-munkával 2200 frtot keresett.

Az intézeti kert sokat szenvedett a két év előtti tél miatt s emellett folyton fenyegetve van a mellette elvonuló malom-árok kiöntése által, minthogy a tulajdonos monostori uradalom a partok javittatását nem eszközöli.

A tanári kar mult évben, az intézet fennállásának XX-ik éve emlékére, 200 frtos gazdasági pályakérdést tűzött ki, melyre az intézet összes volt növendékei pályázhattak; azonban csak egy mű érkezett be s az sem volt jutalomra érdemes. Ismeretlen szerző kéziratát az igazgatóságtól átveheti. — Az ifjusági önképző-kör pályakérdését: „Az igás állatok takarmányozása”, Pusks Jenő fejtette meg legjobban és nyert érette 10 frt pályadíjat. —

Az erdélyi gazdasági egylet küldötte Szabó Sámuel tanár, rövid, buzdító beszéd kíséretében adta át a kiérdemelt 100—100 frt jutalmat, a tanintézet két jeles harmadosztályos növendékének. A Mikó díjat nyerte Tordai György; a Bors-díjat Elekes István.

E jeles tanintézet nem csak az erdélyi részeknek nevel folyton derék gazdákat, hanem Királyhágón tulról is nagy keresletnek örvend; (az idén 31 növendéke volt onnan való.) —

S.

A szajolli aratógépversenyy.

Az országos gazdasági egyesület társulva a szolnokmegyei gazdasági egyesülettel július 6. és 7. napján Szajolban Almásy Kálmán gróf birtokában, — mint már közöltük — aratógépversenyyt rendezett. A versenyyt a magyar gazdaközönségnek nagy és előkelő része látogatta meg, sőt maga Szapáry Gyula gróf földmivvelésügyi minister is élénk figyelemmel kísértte egy egész napon át Fejér Miklós államtitkárral a gépek munkáját. A versenyyen részt vett 4 kéveköttő és 5 marokrakó aratógép; a gépek munkája általános elismerést keltett, úgy hogy a jelenlévő birtokosok számos megrendelést tettek az egyes gyárosoknál; különösen a kéveköttő arató-gépek azok, a melyek tökéletesített szerkezetükkel Magyarországon nagy jövőre számíthatnak, kiválóan az alföldnek munkásszegény vidékein, — különösen felemlítésre méltó a kötőszervezetnek rendkívül egyszerű-

sítése, a mi használatukat szakavatott gépész nélkül is megengedi. Fontos találmánya lett az aratógépversenyen a sárospataki gazdák kendertermelő szövetkezetének bemutatva. Eddig ugyan is a kéveköti aratógépek első idejökben sodronnyal, később a külföldről behozott manilla-fonállal dolgoztak s még ez utóbbi is bár lényegesen olcsóbb az elsőnél és a kézi munkánál olcsóbb eredményeket szolgáltatott, de eltekintve attól, hogy a magyar gazda terményeit is külföldi fonalba volt vele kénytelen kötni, meglehetősen drága volt. Az eddigi általános vélemény szerint a kender fonala szövetszerkezete miatt nem lett volna alkalmas az aratógépek megfelelő fonalat szolgáltatni. A sárospataki kendertermelő szövetkezetnek azonban hosszas kísérletek után nem csak a manillát teljesen helyettesíthető fonalat sikerült előállítani, hanem olyant, a mely használhatóságában felül is mulja. A fonal sokkal erősebb a manillánál és a jelenlévő négy gépnek 3 óráig tartó munkája alatt egyetlen egy izben sem szakadt el. Fontos e találmány nem csak az aratógép terjedése szempontjából, hanem különösen azért is, mert a fonalak nagy tömegben szükségelt gyártása a magyar kendertermelést is előbbre fogja vinni. — (Gy. M.)

Egyleti mozgalmak.

Választmányi ülés 1889. július hó 9-én.

Tartott elnök Szabó József elnökle alatt, jelen voltak: id Bodor Pál, Petrichevich Horváth Kálmán, Eöry Tivadar, Szabó Sámuel, Molnár Sándor, e. ügyvéd, Dr. Hintz György, e. pénztárnok és Gamauf Vilmos, e. titkár.

153. A június 4 iki ülés jegyzőkönyve felolvastatván, — a mainak hitelesítésére Dr. Szentkirályi Ákos, Eöry Tivadar és Molnár Sándor tagtársak küldetnek ki. A könyvtár rendezése s a leltár elkészítése után felülvizsgáló biztosoknak Dr. Szentkirályi Ákos és Szentgyörgyi Lajos kéretnek fel.

154. A június havi pénztári kimutatás szerint 1644 rt 65 kr. bevétel és 907 frt 32 kr. kiadás mutatkozik; 420 frt alaptőke rovatán folyt be — tudásul szolgál.

155. E. titkár jelenti, hogy Gróf Haller József alapító tag elhunyt — sajnos tudásul szolgál.

156 — 158. E. titkár jelenti, hogy Gróf Béli Ákos az évdijas tagok közül az alapítók közé lépett, Eöry Tivadar és Végh Bertalan urak pedig évdijas kötelezettségüket további 6 évre is megújították — örvendetes tudásul szolgál.

159. E. ügyvéd Molnár Sándor n. Gróf Bánffy Béla alapítványának elszámolás utján való kiegyenlítéséről jelentést tesz — a jelentés helyeslő tudomásul szolgál.

161. Gámán-nyomda számlája az Erdélyi gazda 2/IV-éről — 199 frt 19 kral rendben találtatván, kifizetésre utaltatik; egyszersmint a méhészegylet felkérendő, hogy az első félév után reá eső 71 frt 70 kr. expeditionális költséget pénztárunknál fizesse be.

162. Nagy-enyedi vinczellér-képezde az ösztöndíjak még hátralevő 3/IV-ét utalványozni kéri — 225 frt kiutalványozva lett.

163. Kertészeti szakosztály a szőlővessző stb. forgalmára a mult ülésből hozzá intézett kérdésre nézve véleményezi, hogy a szőlő minden részeinek, tehát a gyümölcsnek is ugy kül- mint belforgalma teljesen eltiltassék, mire a XVII. t.-cz. 1883. alapot szolgáltat. A ministeriumhoz, hivatkozva korábbi sikertelen felterjesztéseinkre, újabb felirat lenne intézendő; választmány a véleményt magáévá tévén, a felterjesztés ennek nyomán lesz szerkesztendő.

164. A szövetséges gazd. egyletek beküldik a delegációhoz beadott a hadsereg közvetlen ellátására vonatkozó kérvényüket — pártoló tudásul szolgál.

166 — 167. E titkár jelentést tesz a phylloxeraügyben eddig felmerült mozzanatokról és kapcsolatosan felolvassa a szolnok-dobokamegyei gazd. egylet sürgős beadványát, — beható eszmecsere után választmány a következőket határozza:

a) Medgyes inficiált szőlőinek tanulmányozására augusztus 4-én elnöki vezetés alatt kirándulás rendeztetik, melyben résztvenni felkéretnek Dr. Szaniszló, Parádi Kálmán és Szentgyörgyi Lajos urak, hogy a szükséges szakfelvilágosításokat úgy rovarítani, mint szőlőmivelési szempontból megadhassák; a titkár közreműködése szintén igénybe vétetik. Az érdekelt közönséghez felhívás fog intézteni, különösen a jelentékenyebb szőlővidékek figyelmeztetendők, hogy egy vagy több oly egyén által képviseltessék magukat, kik azután a vizsgálatot otthon megfizethetően folytatni képesek legyenek,

b) a ministerium felkérendő, hogy az egész ország-részt beható vizsgálat alá vétetni kegyeskedjék, a szakértők kiképzésére pedig akként intézkedjék, hogy minél több képesített egyén államsegéllyel tanulmányozhassa a medgyesi infectiót, ugy mint az régebben Pééren történt;

c) választmány a saját költségeinek fedezésére nem kér ugyan segélyt a ministeriumtól, de kedvezményes menetjegyek engedélyezését kérelmezi azon esetre, ha a zónatarifa augusztus 1-ével életbe nem lépne.

d) a phylloxera elleni további teendőkre nézve szakvélemény fog kéretni Hermann Ottó, Dr. Horváth Géza, Molnár István és Dr. Szaniszló Albert uraktól külön-külön, mely jelentésbe foglalva esetleg egy tágabb keretű tanácskozmánynak fogja alapját képezni.

e) az egyleti irodában phylloxera praeparatumok és nagyítók álljanak rendelkezésre, hogy az érdeklődők így is okulhassanak; e tárgyban intézkedni Dr. Hintz György ajánlkozott, kinek szives készségét választmány örömmel fogadta.

Hitelesítik:
Dr. Szentkirályi Ákos.
Eöry Tivadar,
Molnár Sándor,

Szabó József,
egyl. elnök.
Dr. Hintz György,
h. titkár.

Értesítő.

Az istvántelki földmives- és kertész-iskolába felvétetik évenként október hó 1-én 12—15 tanuló.

Felvételi kellékek:

1. 15 évet betöltött életkor, — keresztlevéllel igazolva.

2. Az elemi iskolák sikeres bevégzése, — iskolai bizonyítvánnyal igazolva.

3. Ép, erős, gyakorlati munkához alkalmas testalkat és véd-himlővel való beoltás, — orvosi bizonyítvánnyal igazolva.

4. Szülők vagy gyámok kötelező nyilatkozata, miszerint az intézetbe felvett tanuló a tanfolyam bevégeztéig az intézetet elhagyni nem fogja.

A felvett tanulók 150 frt évi összegnek félévi részletekben való előleges lefizetése mellett, — ruházat és tanzserek kivételével — az intézetnél egyszerű, de teljes ellátásban és jövőendő életpályájuknak megfelelő gyakorlati és elméleti tanításban részesülnek. Ezen fizetéses helyek betöltésénél módosabb falusi gazdák fiai előnyben részesülnek.

Vagyontalan szülők fainak és árváknak fölvehetőre 6 állami ösztöndíjas hely van fenntartva, mely helyek elnyeréséhez az említett okmányokon kívül

5-ör még szegénységi bizonyítvány szükséges.

Az említett bizonyítványokkal kellően felszerelt folyamodványok legkésőbb szeptember hó 1-ig az istvántelki földmives- és kertész-iskola igazgatóságához (u. p. Rákospalota) küldendők, honnan a fel- vagy esetleg felnem vételről az illetők rövid idő alatt értesítettetni fognak.

Ugyancsak az intézetből — szeptember hó közepén megtartatni szokott zárvizsgák alkalmával több végzett tanuló szokott távozni, kik szerény, de méltányos díjazás mellett késznek gazdasági vagy kertészsegédi állást elfogadni.

Részletesebb felvilágosítással, valamint intézeti programmal is szívesen szolgál az igazgatóság.

Felhívjuk az érdeklődő szülőket, — különösen pedig a jobb módú falusi gazdák figyelmét e jó hírű intézetre, melyben gazdává nevelendő fiaik jövőendő életpályájukhoz sok ügyes és hasznos dolgot tanulhatnak. —

Felelős szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

Hirdetés.

Ügynökök megfelelő %-ban részesülnek.

VII. és XII. OSZLOP.

Uj iparág meghonosítása, hulladékok és melléktermékek üzelszerű értékesítése, nagyban termelés és versenyképességért.

FISCHER és WEILLBERG
ezelőtt Weill és Fischer

Vegyszereti kátrány-termékek, karbol-sav karbol-savas masz, karbol-oleum, kőfedőlemez és facement-letítés

GYÁRA.
Budapest, külső soroksári-út 9607

CARBOL-OLEUM

Legolósóbb díobarna színű fatelítő szindelytelőkre, kerítéselőkre és gazdasági és közökre, melynek használata folytán elpusztíthatatlan tartósságot nyer a fa, a mázola akárki végezheti.

A carbol-oleum ára:

hordókban 100—200 kgr-ig	17 hr
100 kgr. kisebb edényekben	19 „
5—10 kgr. próbaküldemények	22 „

Ajánlja egyszerűsége, szindelytelők barna kátrány-estékek szindelytelők mázolására

Gyártmányokról árjegyzéket és használati utasításokat ingyen és bérmentve küldünk.

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Gabona mérték	Tiszta búza	Elegy búza	Rozs	Árpa	Zab	Török-búza	100 kiló		1 köbméter tüzifa	1 kiló marhahús
helye	napja								széna	szalma		
k r a j e z á r o k b a n												
Budapest	julius	30	métermáza	920	—	730	660	650	525	—	—	—
Brassó	junius	21	hektoliter	530	320	350	350	300	420	195	120	260
Deés	julius	23	„	670	620	580	—	440	640	420	280	280
Fogaras	julius	26	„	520	480	350	—	320	450	300	130	200
Gyula-Fehérvár	julius	29	„	550	475	375	—	325	420	350	200	240
Kézdi-Vásárhely	julius	25	„	550	—	310	320	300	460	350	90	210
Kolozsvár	julius	28	métermáza	780	—	560	—	600	540	300	140	300
Maros-Vásárhely	julius	25	„	650	560	525	560	572	501	300	180	280
Nagy-Szeben	julius	26	hektoliter	510	390	340	400	290	430	130	100	300
Nagy-Várad	julius	23	„	616	495	445	317	222	482	320	180	350
Sepsi-Szt.-György	julius	29	„	560	520	400	340	320	440	300	100	150
Szász-Régen	julius	25	„	560	480	350	—	340	460	230	160	260
Torda	junius	20	„	550	500	425	300	250	400	300	30	225